

Odpovede na otázky Ankety NORVT - výber

Ad. 1/ Produkčná výkonnosť slovenského pôdohospodárstva patrí medzi najslabšie z celej EU.

- Produkcia slovenského potravinárstva na obyvateľa je najnižšia v porovnaní s ostatnými štátmi EU.
- Slovensko nevyužíva produkčný potenciál krajiny ani z dvoch tretín. /Potenciál je pre 6,5 mil. ľudí/.
- Záporné saldo zahraničného obchodu v agropotravinárskych komoditách sa blíži k 2 mld. Eur.
- Oproti ČR máme iba polovičný výkon na 1 ha pôdy.
- Oproti ČR máme tiež o polovicu menej kapitálu na 1 ha.
- Tržby postupne klesajú, najviac za živočíšne produkty a produkty s vyššou pridanou hodnotou.
- Ceny vstupov rastú rýchlejšie ako ceny produktov poľnohospodárstva a potravinárstva.
- Výsledok hospodárenia trvalo klesá, keď výnosy z jednej tretiny tvoria podpory.
- Podpory zo zdrojov EU predstavujú 3/4 z celkových podpôr.
- Pretrváva diskriminácia poľnohospodárov SR v priamych platbách na 1 ha v rámci SPP.
- Prehlbujúca diskriminácia prerastá do otvorenej kolonizácie s jasnými dôsledkami.
- SPP nie je jednotná v systéme národných podpôr, bohaté štáty podporujú aj násobkami viac ako SR.
- Poľnohospodári a potravinári SR sa prispôbili útlmovým agrárnym politikám po roku 1998.
- Slabá produkčná výkonnosť zodpovedá zlým parametrom faktorov konkurenčného prostredia SR.

Ad. 2/ Potravinová sebestačnosť štátu je krytie celkovej spotreby potravín v % domácou produkciou.

- V roku 1989 bola celková sebestačnosť 96 % a v komoditách mierneho pásma 104 %.
- V roku 1993 NR SR v Rozvojovej koncepcii potvrdila cieľ potravinovej sebestačnosti SR.
- Vlády po roku 1998 považovali potravinovú sebestačnosť za anachronizmus.
- Od roku 2004 máme mať, ako člen EU spoločnú potravinovú bezpečnosť.
- Situácia okolo COVID-19 ukazuje, že to nefunguje, štáty s prebytkom nemusia potraviny predať.
- Diskrimináciu, cielenú ku našej kolonizácii predstavil zástupca EK v roku 2004 v Bratislave s takýmto záverom. „ Keď budete na kolenách, my vás lacno skúpime, o to nám ide.“ Nespochybniteľné!!!
- Vývoz surovín a dovoz potravín, pri pomalšom raste cien surovín nie je jediný dôkaz.
- Zníženie používania agrochemikálií, ktoré nás znevýhodní, je súčasný príklad diskriminácie.
- Súčasná vláda chce v novej koncepcii pôdohospodárstva naplniť podstatu potravinovej suverenity SR.
- Potravinovú bezpečnosť, produkčnú výkonnosť a strategické ciele zaručí Ústavná doktrína.

Ad. 3/ Riešenie produkčnej výkonnosti poľnohospodárstva a potravinárstva SR je systémový, koncepcne riešiteľný problém s krátkodobými, strednodobými, ale najmä dlhodobými opatreniami.

- Cieľom by malo byť aspoň dosiahnutie priemeru štátov EU, teda zdvojnásobenie výkonu.
- Princípy ekonomie rátajú pre dosiahnutie tohto cieľa rovnako zdvojnásobenie kapitálu.
- Aj ďalšie faktory ekonomiky pôda a práca je potrebné zásadne prehodnotiť a vylepšovať.
- Pri súčasných krátkodobých rozhodnutiach treba tiež využiť možnosti investovania do týchto faktorov.
- Pre perspektívnu spoluprácu je dôležitý výklad pojmov plánov, vízia, prognóza, stratégia, koncepcia.
- Pred otázkou, aké vôbec chceme pôdohospodárstvo v SR, treba vyhodnotiť doterajšie koncepcie, počínajúc koncepciou Prognostického ústavu ČSAV, s časovými horizontmi 2030 a 2050.
- Vízie, prognózy, stratégie a koncepcie mala na rôznej úrovni každá vláda SR po roku 1993.
- Treba analyzovať závery ich využiteľnosť v súčasnosti, čo sa odporúča a čo neodporúča pre dnešok.
- Pri faktore pôda je najdôležitejšie minimalizovať zábery a udržiavať a zlepšovať úrodnosť pôdy.
- Pri revitalizácii závlah, spoločne s ekologickými cieľmi investovať do zariadení pre vodu ako zdroj.
- Prevod vlastníctva pôdy viazať na záujem a stanoviská miestnych samospráv.
- Zvýšiť kompetencie a zainteresovanosť miestnej samosprávy a štátnej správy v pôdnej politike.
- Nadobudnutie vlastníctva k poľnohospodárskej pôde umožniť prioritne štátu.
- Upraviť dedenie pôdy na jedného vlastníka.
- Zabrániť skupovaniu pôdy cudzincami, na základe úspešných zahraničných skúseností.
- Prehĺbiť spoluprácu v pôdnej politike s Francúzskom, Rakúskom, Dánskom a V-4.
- Obnoviť podporný pôdny fond.
- Prijáť novú pôdnu politiku.

- Podpora produkčnej výkonnosti faktorom práca je nedocenená, potrebuje podstatne viac zainvestovať. Niekoľko námetov na investovanie v rámci faktoru práca:
- Investovať do lepšej atraktivity rezortu je základ zabezpečenia dostatku a kvality pracovníkov.
- Väčšie zárobky aspoň o štvrtinu, je prvá a bývanie je druhá stabilizujúca investícia.
- Duálne vzdelávanie s jednoročnou praxou si žiada investície do celého vzdelávacieho systému.
- Investovať je potrebné aj do prípravy pracovísk praxe a začínajúcich poľnohospodárov.
- Naďalej podporujeme mladých začínajúcich samostatných aj zamestnaných poľnohospodárov.
- Veľké podniky sa dá motivovať pre investovanie do štrukturálnej optimalizácie pre mladých.
- Na všetkých stupňoch vzdelávania treba investovať do vzdelávania v riadení .
- Osobitne treba investovať do prípravy a stabilizácie inovátorov, vedcov a organizátorov pokroku.
- Na základe kvalifikovaného auditu na VTR prijmime koncepciu rozvoja vedy v pôdohospodárstve SR.
- Zásadné inovácie a investície potrebuje systém celoživotného vzdelávania a poradenstva.
- Investície do prenosu domácich a zahraničných poznatkov do praxe patria k najefektívnejším.
- Obnovme odborové informačné strediská ako zázemie odborového overovacieho výskumu.
- Investujme do Inovačných partnerstiev, Inovačných a expertných skupín, fungujúcich v EU.
- Investície do ľudí, sú najefektívnejšie, pro rastové investície.

Ad. 4/ Využitie finančných prostriedkov na prekonanie dôsledkov COVID -19 je dôležité nadviazať na podpory pre Stratégiu SPP, klimatickú, zelenú a ekologickú dohodu a pripravovanú stratégiu SR.

- Bezprostredne musíme reagovať na ponuky Fondu obnovy EU - 7,5 mld. Eur na granty a 6,5 mld. úvery.
- Treba všetky disponibilné podpory prednostne orientovať na Slovenské priority – udržateľným spôsobom dosiahnuť zdvojnásobenie produkčnej výkonnosti a potravinovú sebestačnosť nad 80 % v kľúčových komoditách, ďalej zvýšiť produkciu finálnych potravín na obyvateľa na priemernú úroveň štátov EU, do živočíšnej a rastlinnej výroby a pomocných výrob s vyššou pridanou hodnotou
- Všetkým veľkostným a vlastníckym formám umožniť rovnaký prístup k financiam z dôvodu COVID-19
- Podporme modernizáciu udržateľne hospodáriacich, výkonných podnikov na svetovú úroveň.
- Veľké podniky dokážu naplniť ciele SPP, národné priority a efektívne investovať z Fondu obnovy.
- Komunikujme so začínajúcimi poľnohospodármi a operatívne im zdokonaľujeme podporné nástroje.
- V súčasnej atmosfére „rýchleho miňania ponúkaných peňazí“ musíme byť aj my bojujúci vlastenci.
- Oprášme pripravené a prehodnoťme zamietnuté, doteraz nerealizované inovatívne projekty.
- Podporme aj pridruženú výrobu, ako nosnú ekonomickú silu vidieka a zdroj zamestnanosti
- Zostavme a kontinuálne aktualizujeme katalóg pozitívnych skúseností pre všeobecnú aplikáciu.
- Využijme možnosti zainvestovať z Fondu obnovy na prekonanie následkov epidémie COVID-19 do výskumných, vzdelávacích, poradenských, organizačných, modernizačných projektov.

Ad. 5/ Oživenie slovenského vidieka sa spája s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom

- Slovensko ako druhá najvidieckejšia krajina EU, hneď po Fínsku, má historické aj dobové problémy.
- Fínsko, Rakúsko, ČR, ale aj iné štáty niektoré z týchto našich problémov tiež teraz riešia.
- Hlbšia vzájomná „vidiecka“ komunikácia /možno aj audit/ by nám mohli pomôcť pri rozhodovaní.
- Osobitný systém edukácie a poradenstva si zaslúži občan ako vidiečan, volič, poslanec, manažér.
- Podľa analýz máme na Slovensku nemálo dobre fungujúcich obcí, vhodných poslúžiť ako príklady.
- Manažment úspešných obcí treba zainteresovať v poradenstve a vzdelávaní na základe skúseností.
- Za pozornosť stojí aj skúsenosť, že najlepšie je vybrať si správne vedenie obcí vo voľbách.
- Edukáciu verejnosti pre stotožnenie sa s vidieckou kultúrou a angažovanie sa majú zlepšiť médiá.
- Aktivity vidieka možno obohacovať o nové trendy na vidieku kde patrí aj servis pre víkendové vidiecke domy obyvateľov miest. Potenciál máme veď Slováci vlastnia veľa rekreačných domov v zahraničí.
- Komplexný inžiniering pre investovanie do žiadúcich vidieckych aktivít je hodný pozornosti a podpory.
- Činnosť MAS kontinuálne obohacujú kontakty so samosprávou obcí na Morave a v Rakúsku.
- Slovensko stojí pred úlohou účinnejšie reagovať na rýchle zmeny vo všetkých segmentoch vidieckej kultúry aktualizovanou Vidieckou politikou Slovenska.

